

GAZETA BEZPŁATNA

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Nr 144 - wrzesień 2020 r.

ISSN 1508 – 4558 nakład 6.000 egz.

ŚWIĘTO PŁONÓW
ZAGROŻENIA POŻAROWE

ARiMR – CYFRYZACJA

WSSE – COVID-19

JUBILEUSZOWY X KONKURS EKO-SOŁECTWO 2020

Wersję elektroniczną Pulsu Regionu znajdziesz na: [WWW.WARMIAMAZURY.TV/PULSREGIONU](http://www.warmiamazury.tv/pulsregionu)

Mój komentarz

Rok 2020 już zawsze będzie kojarzył się z czasem pandemii, lockdownu, izolacji i zamknięcia. Człowiek ma jednak taką naturę, iż nawet w najbardziej niesprzyjających warunkach stara się działać i żyć w miarę normalnie, jak dawniej. Redakcja Pulsu Regionu również. Miło jest nam zaprezentować jesienny numer gazety, w nim informacje dotyczące naszego województwa, działań samorządów, jak i sołtysów. Cieszymy się, że nasz flagowy konkurs pt. EKO-SOŁECTWO ma się dobrze i jest realizowany również w tym roku. Jak zawsze realizują go sołtysi z Warmii i Mazur. Pomimo pandemii wyrazili chęć uczestnictwa w konkursie, i ponownie realizowali akcję oczyszczania naszego województwa.

Dla tych, którzy nie słyszeli o naszym konkursie: EKO-SOŁECTWO to zbiórka zalegających w naszym województwie elektrośmieci, prowadzona przez sołtysów naszego województwa. Akcji ponownie patronuje Urząd Marszałkowski – Marszałek Gustaw Marek Brzezina. Redakcja otrzymała Patronat podczas ogłoszenia pandemii. Za co bardzo Marszałkowi dziękujemy. Finał planowany jest w grudniu 2020 roku.

Sylvia Szkamruk

Rusza wsparcie antykrzysowe dla przedsiębiorców

We wrześniu wystartował konkurs na wsparcie dla mikro i małych przedsiębiorstw w Warmii i Mazur, dotkniętych bezpośrednio skutkami pandemii COVID-19. W dniu 14 września marszałek Gustaw Marek Brzezina podpisał umowę z Markiem Karólewskim, prezesem Warmińsko-Mazurskiego Agencji Rozwoju Regionalnego, bo to agencja będzie odpowiedzialna za realizację naboru wniosków o dofinansowanie.

- *Do podziału jest blisko 40 mln zł i to ostatni etap wsparcia dla firm unieruchomionych przez pandemię* – mówi marszałek Gustaw Marek Brzezina. - O granty mogą ubiegać się mikro i małe przedsiębiorstwa, zatrudniające do 49 pracowników z województwa warmińsko-mazurskiego. Premiowane będą podmioty prowadzące działalność w sektorach: turystyka, gastronomia, transport zbiorowy oraz innych branżach objętych zakazem funkcjonowania wydanym przez Rząd RP w okresie epidemii.

Decyzje o konieczności podjęcia działań, mających na celu przeciwdziałanie gospodarczym i społecznym skutkom kryzysu wywołanego pandemią koronawirusa zarząd województwa podjął już w kwietniu 2020 roku. Wtedy to zatwierdził przesunięcie ok. 111 mln zł funduszy unijnych na

wsparcie gospodarki regionu – pieniądze przeznaczone na dotacje na dostosowanie firm do pracy w trudnych warunkach, produkcję narzędzi i materiałów przeciwpandemicznych oraz na wsparcie rynku pracy oraz podmiotów takich jak np. DPS-y, a także pożyczki obrotowe.

- *Po tych decyzjach środki zaangażowane w pomoc gospodarczą i wsparcie placówek medycznych na Warmii i Mazurach wynoszą już ponad 660 mln zł* – mówi marszałek Gustaw Marek Brzezina. - *Ostatnią transzę kierujemy na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorców.*

Wysokość grantu pochodzącego z programu „Wsparcie antykrzysowe dla mikro i małych przedsiębiorstw Warmii i Mazur” jest uzależniona od liczby zatrudnionych pracowników (etatów). Grant jest wsparciem bezzwrotnym.

- *40 mln zł to niebagatelna kwota przeznaczona dla tych, którzy najbardziej tego wsparcia potrzebują* – mówi prezes WMARR Marek Karólewski.

- Zrobiliśmy wszystko, aby maksymalnie uprościć wniosek o wsparcie. Otworzymy generator wniosków w dniu startu konkursu, aby każdy z przedsiębiorców miał takie same szanse na przyznanie grantu. Planujemy zrealizować cały konkurs do końca 2020 roku.

Szczegóły zostaną opublikowane na stronach Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie

<https://www.wmarr.olsztyn.pl/>

**BUDOWA DOMÓW
REMONTY**

**WYKOŃCZENIA
WNĘTRZ**

Rafał Knyt
☎ **790 559 642**

Leszek Szkamruk
☎ **698 661 720**

Dyrektor Wydawnictwa

Sylvia Szkamruk
kom. 508 163 198
tel. 89 535 48 92 fax 89 535 48 91
interprim@tlen.pl

Korekta:

Jolanta Grochowska

Grafika, skład, łamanie:

Zbigniew Nowicki, tel. 515 241 779
reklama@data.pl

Wydawca:

INTER PRIM Sp. z o.o.
ul. Św. Wojciecha 2/23
10-038 Olsztyn

Prezes Wydawnictwa

Jarosław Kosiński
inter-prim@neotrada.pl

Redakcja:

ul. Św. Wojciecha 2/23, 10-038 Olsztyn
tel./fax 89 535 48 90, 89 535 48 92
interprim@tlen.pl

Kolportaż poprzez Poczta Polska do wszystkich, urzędów miast, gmin, miast i gmin oraz 19 starostw w województwie warmińsko-mazurskim oraz do wszystkich sołectw Warmii i Mazur (2359) i nadleśnictw (33).

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Urząd Marszałkowski i Urząd Wojewódzki.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w publikowanych artykułach i nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń oraz jakość nadesłanych materiałów.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Marszałkowskie dofinansowanie szpitali i sanepidu

Kolejne ponad 8,5 mln zł dofinansowania unijnego trafi do warmińsko-mazurskich szpitali i regionalnej stacji sanitarno-epidemiologicznej. Zarząd województwa 17 czerwca 2020 roku zatwierdził przekazanie dodatkowych środków na wsparcie służby zdrowia w warunkach pandemii.

– *Systematycznie odpowiadamy na potrzeby szpitali, zasilaając je w dużej mierze strumieniem funduszy unijnych. Sytuacja epidemiologiczna wymaga ciągłego zabezpieczenia w dodatkowe środki ochrony osobistej i specjalistyczny sprzęt, dlatego maksymalnie uprościliśmy ścieżkę dofinansowania unijnego* – mówi Gustaw Marek Brzezina, marszałek województwa.

Wsparcie jednostek ochrony zdrowia z regionu dodatkowymi funduszami unijnymi było możliwe dzięki przesunięciom środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2014-2020, jakich zarząd województwa dokonał wewnątrz programu na samym początku pandemii.

Nabór wniosków prowadzono w trybie nadzwyczajnym. Łącznie złożono ich 28, a 23 już poddano ocenie (pozostałe 5 jest procedowanych).

Teraz wsparcie otrzymają:

- Szpital w Giżycku – 1 mln zł,
- Szpital Powiatowy w Pisz – 1 mln zł,
- Szpital Miejski w Olsztynie – 850 tys. zł,
- Szpital Powiatowy w Iławie – 700 tys. zł,
- Szpital Powiatowy w Bartoszycach – 700 tys. zł,
- Szpital Powiatowy w Biskupcu – 600 tys. zł,
- Szpital Mrągowski – 500 tys. zł,
- Szpital Powiatowy w Kętrzynie – 500 tys. zł,
- Sanepid wojewódzki w Olsztynie – 500 tys. zł,
- ZOZ w Nidzicy – 400 tys. zł,

- Szpital Miejski w Morągu – 400 tys. zł,
 - Powiatowe Centrum Medyczne w Braniewie – 400 tys. zł,
 - ZOZ w Lidzbarku Warmińskim – 400 tys. zł,
 - Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim – 400 tys. zł,
 - GoldMedica w Gołdapi – 300 tys. zł.
- Beneficjenci wykorzystają środki na wyposażenie w sprzęt, aparaturę medyczną oraz środki ochrony osobistej personelu. Wysockość dofinansowania sięga 85 proc. wartości projektów.

Wcześniej w czerwcu zarząd województwa zatwierdził przekazanie środków unijnych dla:

- Szpital w Ostródzie – 2 mln zł,
- Szpital Miejski w Elblągu – 1,5 mln zł,
- SPZOZ w Działdowie – 700 tys. zł,
- Szpital MSWiA w Olsztynie – 950 tys. zł,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Szczytnie – 500 tys. zł,
- Olmedica w Olecku – 500 tys. zł,
- Szpital Powiatowy w Pasłęku – 255 tys. zł.

W maju zarząd województwa przyjął wspólny projekt unijny dofinansowujący wojewódzkie szpitale i placówki medyczne o łącznej wartości 12,1 mln zł.

PTE Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w Olsztynie

Szkoła Policealna

Czesne 0 zł !!!
Bez matury !!!

Kierunki /zawody:

- ♦ **technik farmaceutyczny**
✓ **szkolimy najdłużej w Olsztynie!!!**
- ♦ **technik rachunkowości IV semestr**
- ♦ **technik administracji**
- ♦ **technik BHP**

tel. 89 527 58 25
Olsztyn, ul. 1-go Maja 13
www.ptoolsztyn.edu.pl

PTE Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w Olsztynie

Szkolenia, Doradztwo WYNAJEM SAL

- ♦ **rady nadzorcze spółek z udziałem Skarbu Państwa,**
- ♦ **doradztwo restrukturyzacyjne**
- ♦ **samodzielny księgowy bilansista**
- ♦ **specjalista ds.kadr i płac w tym nowoczesne przedsiębiorstwo (programy ENOVA, Platnik, Gratyfikant)**
- ♦ **social media**
- ♦ **pracownik biurowy**
- ♦ **pakiet office z ulotką 10% upustu**

tel. 89 527 58 25

Masz pomysł, zapotrzebowanie na szkolenie lub indywidualne doradztwo - zgłoś się do nas!
Nasza kadra pomoże Ci przygotować szkolenie pod twoje oczekiwania na najwyższym poziomie!

Olsztyn, ul. 1-go Maja 13
www.ptoolsztyn.edu.pl

W partnerskim projekcie „Wsparcie podmiotów leczniczych utworzonych przez Województwo Warmińsko-Mazurskie na dofinansowanie potrzeb sprzętowych i materiałowych, przeznaczonych do zapobiegania, rozprzestrzeniania oraz zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2” uczestniczy sześć wojewódzkich podmiotów leczniczych oraz samorząd województwa jako partner wiodący.

Całkowita wartość projektu 12,1 mln zł będzie podzielona pomiędzy partnerów w sposób następujący:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie – 2,83 mln zł,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu – 2,65 mln zł,
- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie im. prof. dr Stanisława Popowskiego – 3,94 mln zł,
- Samodzielny Publiczny Zespół Gruzlicy i Chorób Płuc w Olsztynie – 1,45 mln zł,
- Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki zdrowotnej w Węgorzewie – 130 000 zł,
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie – 1,1 mln zł.

Święto Plonów to piękna tradycja naszej narodowej tożsamości, kultury oraz obrzędowości. To przede wszystkim czas podziękowania Bogu za zebrane plony i trud rolniczy związany z codzienną, ciężką pracą na roli.

To najważniejsze święto polskiej wsi – dające radość, wytchnienie i odpoczynek po ciężkiej, całorocznej pracy.

Szanowni Państwo, Drodzy Rolnicy,

wrzesień od lat jest miesiącem Święta Plonów. To szczególny czas, w którym kierujemy do wszystkich rolników pozdrowienia, podziękowania i wyrazy najwyższego szacunku. Staropolską tradycją dożynek jest bardzo ważnym wydarzeniem kształtującym naszą narodową tożsamość, kulturę. W obrzędzie dożynkowym dostrzegamy tak ważne wartości jak przywiązanie do ojczystej ziemi, podtrzymywanie zwyczajów ojców oraz szacunek dla przyrody. Ziemia, która jest warsztatem pracy rolnika, rodzi i karmi. Ziemia pozbawiona opieki nie daje plonów, pielęgnowana zaś jest naszą żywicielką. Z wdzięcznością i szacunkiem pochylamy głowę przed tymi, którzy tę ziemię uprawiają. To dziś jest ten czas, w którym myślimy o ich zaangażowaniu w trud codziennych starań o jak najlepsze plony. W tym szczególnym dla wszystkich czasie, w którym rolnicy ze zwielokrotnionym wysiłkiem musieli stawiać czoła przeciwnościom losu, należą się szczególne słowa uznania. To właśnie dzięki mieszkańcom obszarów wiejskich polską wieś staje się nowoczesna i europejska.

Zakończenie prac żniwnych to w polskiej tradycji czas radości i podziękowań Bogu za plony, a ludziom za trud. To również czas refleksji nad tym, jak ważna jest ludzka solidarność i współdziałanie – aby było z czego dożynkowy chleb upiec i aby go sprawiedliwie podzielić. Słowa o ludzkiej solidarności nie są pustymi hasłami lecz mają wymiar codziennych działań, bowiem umiejętność współdziałania to podstawa rozwoju naszego regionu, poprawy warunków gospodarowania i życia. Nie ma lepszej okoliczności jak czas święta plonów, by mówić o sile, jaką daje współpraca i umiejętność jednoczenia się wokół wspólnego celu. Wszyscy z szacunkiem i uznaniem myślimy o naszych rolnikach, bowiem chleb wytwarzany od wieków przez mieszkańców polskich wsi jest dla nas wszystkich podstawą egzystencji.

Samorząd Województwa aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu problemów wsi i rolnictwa. W ubiegłych latach kierowano znaczną pomocą finansową na rozwój obszarów wiejskich służącą modernizacji wsi. Podejmujemy działania, aby w pełni i zarazem racjonalnie wykorzystywać wszystkie środki pomocowe przyznane dla naszego województwa. Wspieramy m.in. jedną z inteligentnych specjalizacji województwa, mianowicie „Żywność wysokiej jakości”, która opiera się o tradycyjne przetwórstwo żywności, z regionalnych surowców w krótkich łańcuchach dostaw. Istotną rolę odgrywa również przemysł rolno-spożywczy, zaopatrywany przez dynamicznie rozwijające się rolnictwo lokalne.

To nie był łatwy rok dla rolników, w którym nie tylko siły natury kształtujące pogodę wpłynęły na zbiory plonów, ale również zagrożenie i wynikające z tego ograniczenia wywołane pandemią COVID-19. Sytuacja zmieniła istniejący porządek w wielu obszarach naszego życia. Przez pandemię wszyscy musieliśmy przystosować się do nowej rzeczywistości, która wdarła się w każdą sferę naszego życia nie omijając codzienności trudów prac rolniczych. Okoliczności te również nie pozwoliły nam na organizację święta plonów w pełni zgodnego z polską tradycją, którego nieodłącznym elementem jest prezentacja obrzędu dożynkowego, pięknego wielobarwnego kórowodu wieńców dożynkowych wraz z ich ośpiewaniem przez zespoły ludowe. Życie musi toczyć się jednak dalej, a działania nas wszystkich skierowane są na dążenia do jak najszybszego powrotu do stanu sprzed pandemii.

Biorąc pod uwagę poważne zagrożenie epidemiczne oraz kierując się troską o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców naszego województwa, wspólnie podjęliśmy decyzję o rezygnacji z organizacji w tym roku Warmińsko-Mazurskich Dożynek Wojewódzkich. Nie była to łatwa decyzja, szczególnie, że od wielu już lat wojewódzkie dożynki są stałym i bardzo ważnym świętem w kalendarzu wydarzeń organizowanych przez samorząd województwa.

Tym bardziej pragniemy serdecznie podziękować wszystkim rolnikom i ich rodzinom za ciężką pracę, przepracowane dłonie, umiłowanie do ziemi i tegoroczne zbiory, które są świadectwem wytrwałości w trudach dnia codziennego. Dziękujemy również wszystkim instytucjom, firmom, organizacjom zewnętrznym i ludziom, którzy z oddaniem i sercem działają na rzecz wsi.

Z tej okazji składamy wszystkim rolnikom, sadownikom, ogrodnikom, działkowcom gospodarującym na terenie naszego województwa serdeczne życzenia, aby Wasza codzienna praca i działalność zawodowa cieszyła się zawsze w pełni zasłużonym uznaniem.

Przyjmijcie najszczerze wyrazy szacunku i uznania za Wasz codzienny wysiłek, dzięki któremu na nasze stoły trafia powszedni chleb.

Mamy nadzieję, że w następnych latach dany nam będzie zaszczyt wspólnego przeżywania zakończenia żniw w tradycyjny sposób.

Bernadeta Hordejuk
Przewodnicząca Sejmiku
Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Gustaw Marek Brzezina
Marszałek
Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

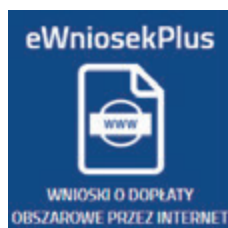

ARiMR

na cyfrowej ścieżce

Agencja 4.0. – to nazwa strategii cyfryzacji procesów konsekwentnie realizowanej w ostatnich latach przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Jej efektem jest tworzenie technologicznych rozwiązań, które usprawniają i przyspieszają pracę ARiMR, a rolnikom pozwalają oszczędzić czas na załatwianie spraw urzędowych.

Skala działalności ARiMR, największej rolniczej agencji płatniczej w Unii Europejskiej, jest ogromna. Co roku Agencja wypłaca dla ponad 1,3 mln rolników płatności bezpośrednie i obszarowe z PROW, 700 tys. otrzymuje dopłaty ONW (obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania) za prowadzenie działalności rolniczej na terenach górskich i trudnych do gospodarowania, ok. 100 tys. rolników korzysta z tzw. dopłat rolnośrodowiskowych. Do tego należy dodać przeprowadzanie naborów wniosków i wypłatę środków z budżetu PROW 2014-2020 wartego 13,5 mld euro, prowadzenie rejestru zwierząt gospodarskich (IRZ) i systemu identyfikacji działek rolnych (LPIS). Zakres zadań Agencji jeszcze się powiększył, gdy przejęła część obowiązków po zlikwidowanej Agencji Rynku Rolnego. By szybciej i sprawniej obsługiwać coraz szersze grono beneficjentów, podjęto w ARiMR decyzję o przyspieszeniu procesu cyfryzacji tej instytucji.

Jej pierwszym wymiernym efektem było oddanie rolnikom do użytku nowej aplikacji – **eWniosekPlus**. To elektroniczne narzędzie umożliwia ubieganie się o płatności bezpośrednie i obszarowe bez konieczności wychodzenia z domu i wizyt w urzędzie. Wnioski o dopłaty przekazywane są do ARiMR przez internet. Aplikacja eWniosekPlus udostępnia rolnikom wstępnie wypełniony, na podstawie danych z roku poprzedniego, wniosek o przyznanie płatności wraz z wyrysowanymi działkami rolnymi. Na bieżąco weryfikuje poprawność wprowadzanych danych, informuje o błędach i brakach, dokonuje wstępnej kontroli kompletności wniosku, daje wskazówki, jakie dodatkowe dokumenty rolnik powinien jeszcze dołączyć. W efekcie aplikacja **eWniosekPlus** przyspiesza administracyjną obsługę wniosków i wypłatę środków.

W strategię cyfryzacji przyjętą przez ARiMR wpisało się również uruchomienie w Lublinie specjalnego ośrodka tworzenia oprogramowania zatrudniającego specjalistów z branży IT. Z doświadczeń ostatnich lat wynikało bowiem, że projekty realizowane siłami własnymi są lepiej dopasowane do potrzeb użytkowników. Realizacja projektów własnymi zespołami ma również tę przewagę nad procesem dostarczania rozwiązań IT przez firmy zewnętrzne, że nie jest obciążona koniecznością organizowania czasochłonnych przetargów przez ARiMR, a celem projektów jest spełnienie oczekiwań użytkowników końcowych, nie zaś osiągnięcie zysku.

Efektem działań agencyjnych programistów i informatyków jest stworzenie szeregu narzędzi cyfrowych pomocnych rolnikom, jak i takich, które usprawniają pracę ARiMR.

Wśród nich jest m.in. **portal IRZplus**. To internetowa platforma przeznaczona dla posiadaczy zwierząt gospodarskich. Łączy ona w sobie zalety elektronicznej księgi stada, gromadzącej wszystkie potrzebne rolnikowi informacje o hodowanych przez niego krowach, kozach, świnich czy owcach, a także platformy umożliwiającej załatwianie urzędowych

spraw wymaganych przy posiadaniu zwierząt gospodarskich. Dzięki portalowi można szybko i wygodnie dokonywać przez internet zgłoszeń o zdarzeniach dotyczących zwierząt, np. o ich urodzeniu, kupnie, wywozie lub uboju. Znacznie ułatwia on składanie zgłoszeń przemieszczeń zwierząt, np. kupna i sprzedaży. Jeśli jedna strona transakcjiłoży zgłoszenie za pośrednictwem IRZplus, to druga strona będzie widziała na swoim koncie tę informację i wystarczy, że potwierdzi – również za pośrednictwem portalu – prawidłowość zawartych w niej danych. Nie ma więc potrzeby wypełniania nowego zgłoszenia przemieszczenia. Za pośrednictwem IRZplus można także bez konieczności udawania się do biura powiatowego ARiMR złożyć zapotrzebowanie na numery kolczyków dla bydła, owiec i kóz oraz ich duplikaty, a także zamówić duplikaty paszportów dla bydła.

Kolejnym innowacyjnym projektem stworzonym przez ARiMR jest **aplikacja mobilna na smartfony dla rolników**. Umożliwia ona dwukierunkowy kontakt rolnika i Agencji. Decyzję czy z niej korzystać, czy nie, ARiMR pozostawia rolnikowi, czyli jej posiadanie jest dobrowolne. Jednak wykorzystanie tego cyfrowego narzędzia stwarza wiele możliwości i uproszczeń. Za pomocą aplikacji rolnik może przesłać do ARiMR wymagane przez nią fotografie dokumentów lub zdjęcia swoich gruntów i upraw potrzebne np. do weryfikacji wniosku o dopłatę obszarową. Obsługa tego programu nie jest skomplikowana. Rolnik otrzymuje na smartfon, działający w systemie Android i iOS, informację od ARiMR o potrzebie np. wykonania zdjęcia działki. Następnie loguje się do aplikacji, wchodzi w przesłane mu przez pracownika ARiMR zadanie, w ramach którego został poproszony o wykonanie zdjęcia. W zadaniu znajduje się szczegółowa instrukcja, co za pośrednictwem telefonu ma sfotografować, ile zdjęć zrobić, z jakiego miejsca na polu i w jakim

Fot.: Katarzyna Kaczmarek

kierunku ma wykonać fotografię, która jest geotagowana, czyli zawiera dane o współrzędnych geograficznych. Na koniec zrobione przez siebie zdjęcia rolnik przysyła za pośrednictwem aplikacji do Agencji, gdzie następuje ocena poprawności ich wykonania.

Dzięki temu rozwiązaniu zbędne stają się papierowe pisma i wezwania, jak i odpowiedzi na nie lub osobiste stawienie się rolnika w urzędzie, czy też konieczność przeprowadzenia w gospodarstwie kontroli na miejscu. Skraca się zatem czas obiegu korespondencji, a tym samym załatwienia sprawy przez rolnika w ARiMR.

Nowym technologicznym rozwiązaniem wykorzystywanym w ARiMR jest również **moduł eLZP**. Jest to system, który pozwala drogą elektroniczną przesłać z biur powiatowych do centrali ARiMR zautoryzowane listy zleceń płatności dla dopłat bezpośrednich i obszarowych PROW. Przed jego wdrożeniem zatwierdzone podpisem listy zleceń płatności dla dopłat i towarzyszące im dokumenty były drukowane przez pracownika biura powiatowego ARiMR, a następnie wysyłane za pośrednictwem poczty do centrali Agencji. Dopiero po ich otrzymaniu i wprowadzeniu do systemu księgowego departament ten mógł uruchomić procedurę wypłaty rolnikom dopłat bezpośrednich i obszarowych. Teraz ten cały proces odbywa się drogą elektroniczną za pośrednictwem modułu eLZP.

System przeszedł pozytywnie test podczas ubiegłorocznej kampanii dopłat, która została zrealizowana w jeszcze szybszym tempie niż poprzednie.

Agencyjny Prawnik to z kolei program, który gromadzi w jednym miejscu wszystkie opinie prawne dotyczące programów realizowanych

przez ARiMR. Rozwiązanie to ogranicza tworzenie po raz kolejny takich samych opinii prawnych przez placówki Agencji w różnych częściach kraju, a co najważniejsze umożliwia ujednolicenie sposobu oceniania wniosków przez wszystkie oddziały regionalne ARiMR.

Nie mniej ambitne są dalsze plany Agencji. To między innymi wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów w całej instytucji, teledetekcja, czy wykorzystanie takich innowacyjnych systemów, jak maszynowe uczenie i sztuczna inteligencja. ARiMR dąży również do tego, by przejmować kolejne systemy informatyczne od wykonawców zewnętrznych.

O tym, że mocne wejście ARiMR w nowe technologie było dobrą decyzją, może świadczyć fakt, że szczególnie w sytuacjach kryzysowych – a z taką po wybuchu pandemii mieliśmy do czynienia w Polsce i na świecie – narzędzia cyfrowe stają się jak nigdy przedtem istotne w działalności urzędów i instytucji państwowych, umożliwiając im w trudnych warunkach realizację powierzonych zadań. Kolejnego argumentu za słusnością wyboru tej drogi przez ARiMR dostarczają dane Głównego Urzędu Statystycznego, z których wynika, że z roku na rok dostęp do internetu na obszarach wiejskich jest coraz bardziej powszechny. W 2019 r. 84,6 proc. gospodarstw domowych znajdujących się na terenach wiejskich miało dostęp do internetu. Był on częściej niż do tej pory wykorzystywany jako narzędzie pracy rolnika, pozwalające mu sprawniej i nowocześniej zarządzać gospodarstwem, ale także i własnym czasem, potrzebne są specjalistyczne programy informatyczne przygotowane z myślą o tej grupie zawodowej. W to zapotrzebowanie wpisują się także cyfrowe przedsięwzięcia realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

□

TAILOR HOTEL
SPORT & CONFERENCE
★★★

Żeromskiego 38,
14-300 Morąg

OFERUJEMY

- 48 pokoi
- Sala konferencyjna
- Restauracja
- Wiata grillowa, miejsce na ognisko
- Wypożyczalnia aut, rowerów, gokartów
- Siłownia
- Sauna, wanna z hydromasażem
- Pokój gier PS4
- Pokój zabaw oraz zewnętrzny plac zabaw dla dzieci

ORGANIZUJEMY

- Pobyty grupowe
- Konferencje, szkolenia, eventy firmowe
- Spotkania biznesowe
- Iprezy plenerowe
- Wesela
- Chrzcziny
- Komunie
- Urodziny dla dorosłych i dzieci
- Wieczory Panieńskie i Kawalerskie

tel. 89 652 19 00 / 538 895 787

recepja@tailorhotel.pl

www.tailorhotel.pl

Oddział Wojewódzki Związku OSP RP oferuje sprzęt dla Straży Pożarnych i innych służb:

- * UMUNDUROWANIE WYJŚCIOWE I KOSZAROWE
- * UMUNDUROWANIE BOJOWE STRAŻAKA
- * ARMATURĘ I WĘŻE POŻARNICZE
- * PILARKI DO DREWNA
- * POMPY I AGREGATY
- * SPRZĘT OŚWIETLENIOWY I ŁĄCZNOŚCI
- * SPRZĘT OCHRONY DRÓG ODDECHOWYCH
- * GADŻETY I UPOMINKI STRAŻACKIE

ZWIĄZEK OSP RP

Zapraszamy

Olsztyn
ul Niepodległości 16
tel. 89 524 70 40/41

www.zosprp.olsztyn.pl
olsztyn@zosprp.pl

Realizujemy także sprzedaż wysyłkową firmą kurierską.

FILMIFOTOGRAFIA
GANCEWSKI.PL

Fotografia Adam Gancewski
ul. Krasińskiego 4
14-300 Morąg
adam@gancewski.pl
tel. +48 503 352 215

Fotorelacje
z imprez
i wydarzeń

Zdjęcia i filmy promujące i dokumentalne
Reportaże filmowe

Zdjęcia i filmy z drona

BOGATE DOŚWIADCZENIE I KONKURENCYJNE CENY!
Uprawnienia - świadectwo kwalifikacji UAVO*

* UAVO – ang. **Unmanned Aerial Vehicle Operator**, czyli „operator bezzałogowego statku powietrznego”, w polskim prawie oznacza świadectwo kwalifikacji operatorów dronów, uprawniające do ich wykorzystywania w celach innych niż loty sportowe i rekreacyjne

Nasz dom, a w nim zagrożenia pożarowe

Zbliżająca się jesień to ostatnia chwila na przygotowania do sezonu grzewczego. Wykonaj przegląd instalacji grzewczej, elektrycznej czy gazowej, a unikniesz niebezpieczeństwa. Jednym z najczęściej występujących zagrożeń w gospodarstwach domowych są pożary sadzy w przewodach dymowych. Do takich pożarów dochodzi z powodu szeregu zaniedbań, których dopuszczają się właściciele lub zarządcy nieruchomości. Zbyt mała częstotliwość wykonywanych czyszczeń przewodów kominowych, zły jakości materiał palny, jak również zły stan techniczny komina to najczęstsze przyczyny powstawania pożarów sadzy, a nierzadko również pożaru dachu budynku.

Zastanówmy się głębiej nad przyczynami pożarów, są to: materiał palny, stan techniczny przewodu kominowego oraz brak czyszczenia przewodów kominowych.

Materiał palny – najczęściej używanym materiałem palnym w naszych domach jest drewno oraz węgiel. Drewno używane do spalania w piecu lub kominku musi być dobrej jakości, a przede wszystkim sezonowane o niskiej wilgotności. Spalanie mokrego drewna przez kilka tygodni może doprowadzić do nagromadzenia się smoły i sadzy na ściankach przewodu kominowego. Podczas takiego użytkowania komina wystarczą jednorazowe intensywniejsze palenia w piecu, które mogą spowodować pożar nagromadzonej smoły i sadzy w kominie. Stosowanie materiału dobrej jakości zmniejsza zagrożenie powstania dużych strat materialnych spowodowanych powstałym pożarem.

Stan techniczny przewodów kominowych najlepiej oceni osoba posiadająca uprawnienia kominiarskie. W przypadku, gdy dojdzie do pożaru sadzy, temperatura która wytwarza się podczas takiego pożaru sięga około 1000 °C, co niejednokrotnie prowadzi do powstania pęknięć lub nieszczelności przewodu kominowego. W przypadku pojawienia się takich nieszczelności dochodzi do wydostawania się spalin, dymu poza przewód kominowy, a to może doprowadzić do zatrucia osób przebywających w pomieszczeniach przylegających do komina oraz powstania pożaru budynku.

Warstwa sadzy hamuje strumień spalin w przewodzie kominowym. **Zalegająca w kominie sadza o grubości zaledwie kilku milimetrów już może stać się przyczyną pojawienia się pożaru**, dlatego tak ważne jest czyszczenie przewodów kominowych w naszych domach. Nadmienić należy, iż poddawanie obowiązkowym przeglądom wynika wprost z ustawy Prawo budowlane. Przewody kominowe (dymowe, spalinowe i wentylacyjne) muszą być poddawane obowiązkowym przeglądom co najmniej raz w roku. Kontrole przeprowadzają osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiarskim lub uprawnienia budowlane o odpowiedniej specjalności.

Rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, nakazuje usuwanie zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych, w których zachodzi proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego w następujących okresach:

- od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych – co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie mówią inaczej;
- od palenisk opalanych paliwem stałym niewymienione wyżej – co najmniej raz na trzy miesiące;
- od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym niewymienionych wyżej co najmniej raz na 6 miesięcy;
- zanieczyszczenia w przewodach wentylacyjnych usuwa się co najmniej raz w roku.

Takie uprawnienia posiadają mistrzowie kominiarscy, których rejony działania przedstawiono na załączonej mapie.

Jak rozpoznać pożar sadzy w kominie i co zrobić w przypadku powstania pożaru?

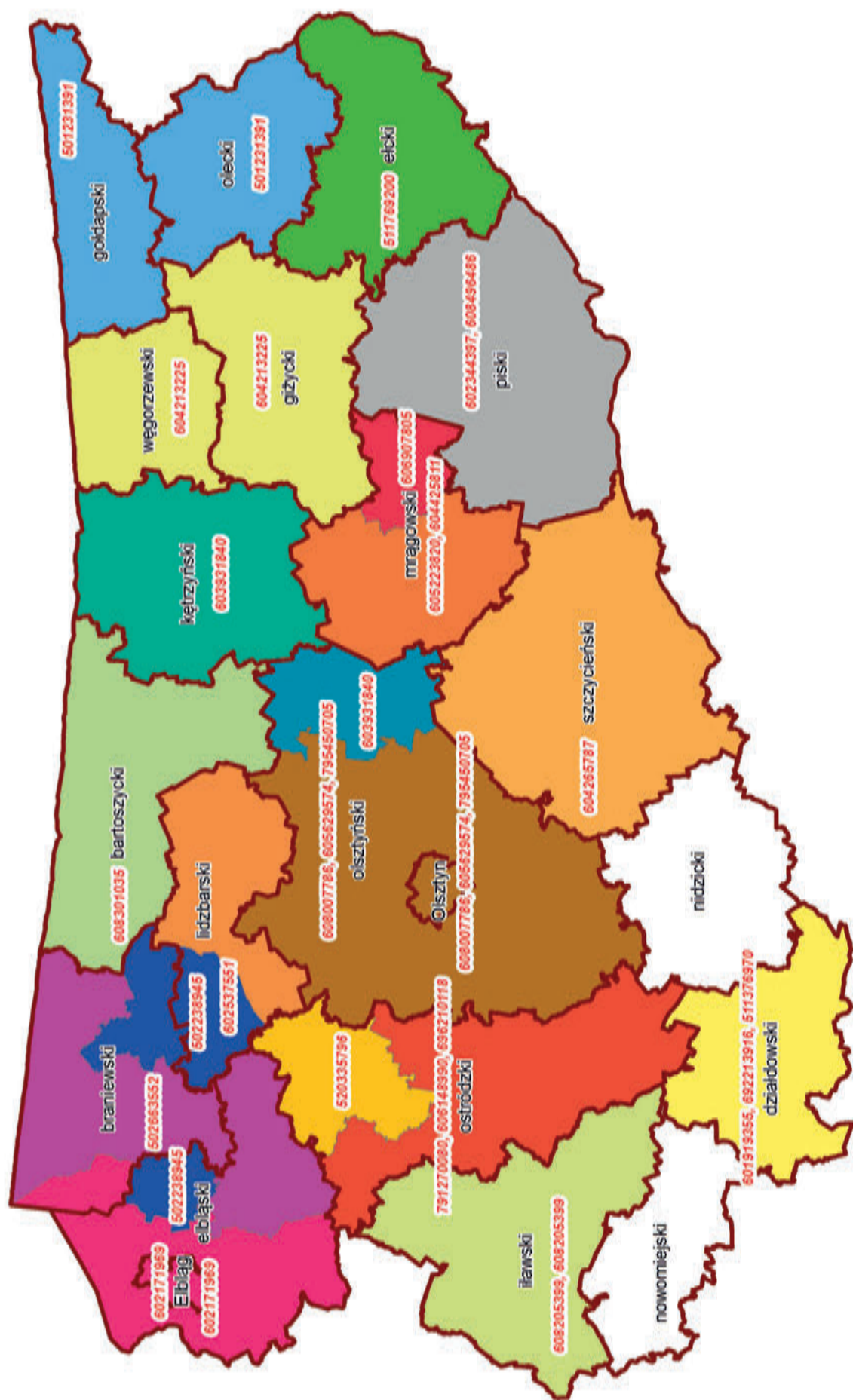

Z chwilą gdy dochodzi do pożaru sadzy, komin pod wpływem temperatury staje się ciepły, a niekiedy nawet gorący. Bardzo często będąc na zewnątrz budynku można zauważyć snop iskieł lub widoczny ogień wydostający się z komina ponad połacią dachu. Jednocześnie słychać charakterystyczne „dudnienie”. Obserwując takie „objawy” możemy mieć pewność, że doszło do pożaru sadzy i w każdej chwili może dojść do pęknięć komina. Znacząco wzrasta zagrożenie objęcia pożarem naszego domu. W takiej chwili należy niezwłocznie powiadomić straż pożarną dzwoniąc na numer alarmowy 998 lub na ogólnopolski numer alarmowy 112.

Nie można używać wody do gaszenia pożaru sadzy, gdyż wytworzenie się bardzo dużej ilości pary wodnej powoduje wzrost ciśnienia, który może doprowadzić do rozsądzenia komina. Po zaalarmowaniu straży pożarnej wygaszamy palenisko, zamykamy dopływ powietrza oraz obserwujemy i nadzorujemy przewód kominowy na całej wysokości wypatrując ewentualnych pęknięć. Jak już wiadomo, podczas pożaru sadzy komina, dochodzi do znacznego wzrostu temperatury. Wszystkie przedmioty, które stykają się bezpośrednio z przewodem kominowym, należy odstawić, aby zapobiec ewentualnemu zapaleniu się tych materiałów. W chwili dojazdu straży pożarnej, należy przekazać informację dotyczącą miejsca wystąpienia pożaru, wskazać drogę do paleniska oraz udostępnić wszystkie pomieszczenia przylegające do komina. Po ugaszeniu takiego pożaru,

Rejony działania poszczególnych spółdzielni oraz zakładów kominiarskich (z nr kontaktowymi), na terenie woj. warmińsko-mazurskiego

obowiązkowo komin musi zostać poddany ekspertyzie technicznej poprzez osoby posiadające stosowne uprawnienia. Brak takiej ekspertyzy i dalsze użytkowanie kominów może doprowadzić do pożaru wskutek przedostawania się iskier i gorącego dymu na zewnątrz. W przypadku, gdy wysoka temperatura napotka materiał palny, jakim są drewniane elementy konstrukcyjne budynku bądź meble, może dojść do pożaru. Przy każdym pożarze powstaje tlenek węgla, który dodatkowo potęguje zagrożenie dla życia wszystkich domowników.

Pożar sadzy – co nam grozi?

Pożar to niekontrolowany proces spalania odbywający się w miejscu do tego nieprzeznaczonym. Pożar sadzy w najgorszym wypadku może doprowadzić nawet do pożaru całego domu. Dochodzi do tego w momencie rozszczelnienia przewodu kominowego i rozprzestrzeniania się ognia na przyległy materiał palny. Również w chwili wydobywania się iskier lub ognia na dach budynku, może dojść do pożaru gdy wiatr przenosi palącą się sadzę na inny materiał palny.

Zaniedbania związane z niewłaściwą eksploatacją przewodów kominowych mogą doprowadzić do wystąpienia zagrożeń związanych z emisją tlenku węgla, potocznie zwanego „czadem”. Nieszczelności kominów, zatkane przewody wentylacyjne oraz niewłaściwe wietrzenie pomieszczeń mogą doprowadzić do zatrucia tlenkiem węgla. Tlenek węgla powstaje w wyniku niepełnego spalania materiału palnego, które spowodowane jest zbyt małą ilością tlenu niezbędnego do prawidłowego procesu spalania. Należy wspomnieć że „czad” jest gazem bezwonny, bezbarwny i pozbawionym smaku. **Zmysły ludzkie nie są w stanie wyczuć zagrożenia związanego z emisją tlenku węgla.** Tylko posiadany i prawidłowo zamontowany czujnik tlenku węgla może wykryć oraz ostrzec mieszkańców przed zagrożeniem.

Dbając o nasze zdrowie i życie możemy zapobiegać opisanym wyżej zagrożeniom. Wykorzystując czas do zbliżającego się sezonu grzewczego mamy możliwość kontaktu z kominarzem obsługującym nasz region. Zamówienie wizyty specjalisty, który wykona dokładny przegląd przewodów kominowych i wentylacyjnych zminimalizuje zagrożenia pożarowe w naszym budynku. Zachęcamy do skorzystania z usług wykwalifikowanych mistrzów kominarskich nie tylko we własnym domu, lecz również w całej miejscowości, gdyż bezpieczeństwo wszystkich mieszkańców powinno być priorytetem każdego człowieka.

Zakres prac wykonywanych przez naszych mistrzów kominarskich jest niezwykle szeroki i to zarówno w obiektach instytucji publicznych, jak również, a może przede wszystkim dla ludności. To nie tylko czyszczenie przewodów kominowych ale również m.in. kontrole stanu technicznego przewodów kominowych, odbiory budynków w stanie surowym i wykończeniowym oraz ekspertyzy kominarskie.

Warto zastanowić się nad bezpieczeństwem własnym, swych najbliższych, i zatroszczyć się o swój majątek, na który nierzadko pracowaliśmy całe życie. Powinniśmy wiedzieć, iż szczególnie w przypadku pożaru sadzy w nieczyszczonym kominie, temperatura palącej się sadzy przekracza wówczas nawet 1000 stopni Celsjusza! A taki stan jest wielkim zagrożeniem dla mieszkańców.

Przepisy zacytowane poniżej są czytelne, jasne i tylko właściwe ich stosowanie i przestrzeganie może uchronić nas od poważnych problemów a czasami również tragedii. Nie zapominajmy, iż firmy ubezpieczeniowe, w przypadku zdarzenia losowego, również wymagają potwierdzenia realizacji poniższych obowiązków wynikających z przepisów a w przypadku ich braku mają prawo do odmowy wypłaty odszkodowania.

Rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz.U. 2020 poz.1333 art. 62 p. 1c) określa minimalne ilości czyszczeń przewodów kominowych od palenisk opalanych paliwem stałym (węglem, drewnem) co 3 miesiące, gazem lub olejem co 6 miesięcy, a przewody wentylacyjne raz w roku. Prace te powinien wykonywać wykwalifikowany kominarz.

Natomiast Ustawa Prawo budowlane (Dz.U.2016 roku poz. 290 art. 62 p.1c) stanowi, że właściciel – zarządca budynku jest zobowiązany co najmniej 1 raz w roku zlecić przeprowadzenie okresowej kontroli stanu technicznego przewodów kominowych osobie posiadającej odpowiednie uprawnienia – mistrza kominarskiego. Kontrola przewodów kominowych jest niezwykle istotnym elementem bezpiecznego użytkowania kominów.

Krajowa Izba Kominarzy Oddziału warmińsko - mazurskiego rekomenduje mistrzów kominarskich, których kontakty telefoniczne w poszczególnych miejscowościach podajemy na załączonej mapce naszego województwa.

Istnieje możliwość wykonania powyższych usług kominarskich w niższych kwotowo wartościach. Pakietowa usługa polegająca na wykonaniu jednocześnie czyszczenia przewodów kominowych i kontroli stanu technicznego przewodów kominowych, zakończonej sporządzeniem protokołu, pozwala na zmniejszenie wartości kosztów w stosunku do wykonania tych prac oddzielnie.

Tak samo dzieje się w przypadku, gdy z inicjatywy sołtysa na usługi kominarskie w jednej miejscowości umówionych jest np. kilkunastu chętnych do wykonania tych prac w dogodnym terminie. Wówczas również możemy liczyć na niższą opłatę.

Rób zakupy na warmińsko-mazurskim ebazarku!

Warminsko-mazurski ebazarek to kolejne z innowacyjnych narzędzi udostępnionych przez Warminsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie mających na celu wspieranie producentów rolnych z Warmii, Mazur i Powiśla. To miejsce umożliwiające producentom rolnym bezpłatne zamieszczanie ofert sprzedaży żywności oraz promocję produktów wytworzonych w gospodarstwach rolnych.

Warminsko-Mazurski ebazarek to możliwość tworzenia krótkich łańcuchów dostaw również w czasach zagrożenia epidemiologicznego, pomiędzy producentami produktów nieprzetworzonych oraz przetworzonych a konsumentami.

Beneficjentami warminsko-mazurskiego ebazarka są rolnicy oraz konsumenci końcowi, którzy poszukują produktów zdrowych, świeżych i powstałych w wyniku produkcji według tradycyjnych receptur oraz tradycyjnych metod wytwarzania, jak również produkowanych w systemach jakości.

Zamieszczenie oferty sprzedaży produktów na portalu jest bezpłatne. Warunkiem dodania ogłoszenia jest posiadanie statusu producenta rolnego, producenta i przetwórcy regionalnej i ekologicznej żywności, Koła Gospodyń Wiejskich, twórcy rękodzieła ludowego, hodowcy, usługodawcy usług rolniczych, sprzedawcy maszyn i urządzeń rolniczych.

Regulamin serwisu wymaga, aby producenci oferujący produkty żywnościowe byli zarejestrowani w wybranej formie działalności i nadzorowani przez służby weterynaryjne lub sanitarne.

Użytkownikiem portalu może być każda osoba fizyczna chcąc dokonać zakupu towarów zamieszczonych w ofercie ebazarku.

Różnorodność ofert zamieszczanych na portalu przyczynia się do atrakcyjności serwisu. Oferowane produkty pogrupowane są w grupy towarowe. Na stronach ebazarku znaleźć można min. oferty sprzedaży owoców, warzyw, wędlin, przetworów owocowo-warzywnych oraz produkty nabiałowe i zbożowe. Uzupełnieniem są oferty usług rolniczych, sprzedaży zwierząt hodowlanych, a także materiału siewnego i sadzeniakowego. Ponadto oferty zawierają informacje o sprzedawcy towaru, cenie oraz możliwości wysyłki, dowozu do klienta lub konieczności odbioru osobistego. Użytkownik ma możliwość wyszukiwania produktów między innymi po słowie kluczowym oraz lokalizacji producenta.

Hasło portalu „Cudze chwalicie, swoje poznajcie” ma podnosić świadomość ludzi oraz zwracać uwagę na wysoką jakość produktów pochodzących od polskiego producenta i tym samym zachęcić do zakupów i wspierania lokalnego rolnictwa oraz przedsiębiorczości.

Warminsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie nie pośredniczy w transakcjach, nie pobiera od nich prowizji, nie odpowiada za ewentualne roszczenia - udostępnia tylko miejsce do komunikacji pomiędzy producentami żywności a odbiorcą końcowym.

Dzięki e-bazarkowi można:

- bezpłatnie zarejestrować swoje ogłoszenie,
- uzyskać darmową promocję,
- znaleźć ciekawe oferty,
- ułatwić sprzedaż swoich towarów,
- kupić produkty w cenach producenta, bez marży.

Już dziś odwiedź:

www.warminskomazurskiebazarek.pl

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie informuje o COVID-19

Polska i świat

W 2020 r. w kraju i na całym świecie rejestruje się zakażenia nowym koronawirusem, SARS CoV-2, i na nim skupiły się działania przeciwepidemiczne służb sanitarnych i ochrony zdrowia w Polsce i na świecie. Dnia 11.02.2020 r. WHO ogłosiła nazwę choroby wywołanej przez wirusa SARS CoV-2 – należącego do rodziny koronawirusów - COVID-19.

Covid-19 jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego wywołaną zakażeniem wirusa SARS-CoV-2, która rozprzestrzeniła się drogą kropelkową. Okres wylęgania choroby wynosi od 2-14 dni, średnio 5-6 dni. Objawy kliniczne wskazujące na zachorowanie na COVID-19 wg definicji na potrzeby nadzoru epidemiologicznego z dnia 04.06.2020 r. to: kaszel, gorączka, duszność, utrata węchu, smaku o nagłym początku. Większość przypadków ma przebieg łagodny, jednak część zakażeń może prowadzić do zapalenia płuc i niewydolności wielonarządowej.

Po raz pierwszy zakażenia wirusem SARS CoV-2 zostały rozpoznane i opisane w grudniu 2019 r, w środkowych Chinach w mieście Wuhan w prowincji Hubei. Koronawirus SARS CoV-2 rozprzestrzenił się na wszystkie kontenty, zapoczątkowując pandemię tej choroby, która została ogłoszona 11.03.2020 r. Pierwszy przypadek zakażenia koronawirusem w Polsce stwierdzono 4 marca 2020 w szpitalu w Zielonej Górze u 66-letniego mężczyzny, który przyjechał z Niemiec. W okresie od 14 do 20 marca obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15 marca wprowadzono na granicach Polski ograniczenia w ruchu granicznym. Od 20 marca, zgodnie z rozporządzeniem ówczesnego ministra zdrowia, obowiązuje w Polsce stan epidemii. Na terenie woj. warmińsko-mazurskiego do 15 września 2020r. zarejestrowano 1111 przypadków zakażeń Sars CoV-2, 9 zgonów, wykonano 75 129 testów w kierunku SARS CoV-2, natomiast wyzdrowiało 810 osób.

Od początku działań związanych z COVID-19 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. warmińsko-mazurskiego wydały 246 decyzji o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej za naruszenie przepisów rozporządzeń Rady Ministrów w z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Łącznie suma nałożonych kar wynosiła 608,700 zł. Od 21 sierpnia 2020 PIS wprowadziła wzmożone kontrole na terenie całego kraju dotyczące przestrzegania przepisów ww rozporządzenia. Kontrolami objęte są obiekty między innymi, zakłady pracy, hotele, obiekty sportowe, markety, sklepy spożywcze, teatry, kina, kluby nocne, salony fryzjerskie i kosmetyczne, żłobki-przedszkola, obiekty kultury religijnej. Na terenie woj. warmińsko-mazurskiego przeprowadzono 3 152 kontrole, w związku z kontrolami wydano 25 decyzji, 4 mandaty karne oraz 452 pouczenia oraz 1 902 działania edukacyjno-wspierające.

Kwarantanna

1. Jest nakładana na osoby które miały styczność ze źródłem zakażenia (np. kontakt z osobą zakażoną). Kwarantannie podlegają również osoby, które wróciły z zagranicy i przekroczyły granicę zewnętrzną UE.

2. Kwarantanna wynosi 10 dni licząc od dnia następującego po dniu styczności ze źródłem zakażenia albo 10 dni po dniu przekroczenia granicy (w tym przypadku kwarantannę odbywa się z osobami zamieszkującymi wspólnie).

3. Państwowy powiatowy inspektor sanitarny, w uzasadnionych przypadkach, może zdecydować o skróceniu albo zwolnieniu z obowiązku odbycia obowiązkowej kwarantanny.

4. W przypadku osoby, która uzyskała ujemny wynik testu na koronawirusa, wykonanego przed 2 września, albo osoby, której obowiązkowa kwarantanna trwała już co najmniej 10 dni, kwarantanna trwa nie dłużej niż do 3 września 2020 r.

5. Gdzie odbywasz kwarantannę?

Kwarantannę odbywasz w swoim miejscu zamieszkania, a jeżeli nie masz takiej możliwości, służby sanitarno-epidemiologiczne mogą skierować Cię do wyznaczonego ośrodka.

UWAGA! W trakcie kwarantanny nie możesz zmienić miejsca pobytu.

6. Jeśli w trakcie kwarantanny zrobiono Ci test na koronawirusa, a wynik jest negatywny, państwowy powiatowy inspektor sanitarny może Cię wcześniej zwolnić z kwarantanny. Jeśli się gorzej poczujesz, powinieneś zgłosić się do lekarza.

Skorzystaj z formularza teleporady.

7. Co grozi za złamanie kwarantanny?

Pamiętaj! Za nieprzestrzeganie kwarantanny grozi Ci grzywna do 30 tys. zł.

Przestrzegaj następujących zasad:

Zostań w domu – pod żadnym pozorem nie wychodź z domu! Nie przyjmuj nikogo. Jeśli w domu są osoby bliskie, które miały z Tobą kontakt po tym, jak zetknąłeś się z koronawirusem, one też podlegają kwarantannie.

- jeśli musisz mieć kontakt z kimś, zachowuj odstęp min. 1,5 m.
- monitoruj swój stan zdrowia:
- regularnie mierz temperaturę,
- zwracaj uwagę na Twoje samopoczucie, czy nie masz problemów z oddychaniem, bólów mięśni, kaszlu lub innych niepokojących objawów,
- jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości, zasięgnij teleporady medycznej.

Policjanci będą sprawdzać, czy przestrzegasz kwarantanny. Współpracuj z nimi.

8. Czy dostaniesz zaświadczenie o kwarantannie?

Nie dostaniesz żadnego zaświadczenia. Nie ma takiej potrzeby, bo informacje są przetwarzane elektronicznie od momentu skierowania Cię na kwarantannę.

9. Aplikacja na kwarantannę.

Masz obowiązek pobrać i zainstalować aplikację „Kwarantanna domowa”. Będzie ona monitorowała, czy przestrzegasz kwarantanny, ale również da Tobie m.in. możliwość podstawowej oceny stanu zdrowia, zgłoszenia się do lokalnych ośrodków pomocy społecznej, które mogą dostarczać leki, czy artykuły spożywcze.

Dostaniesz SMS zachęcający do ściągnięcia i zainstalowania aplikacji. Aplikację pobierzesz z App Store lub Google Play. Po jej zainstalowaniu zarejestruj się za pomocą numeru telefonu. Twoje konto zostanie zweryfikowane po wprowadzeniu kodu, który otrzymałeś w wiadomości SMS.

Isolacja, w tym izolacja domowa

1. Ostateczny czas jej trwania będzie zależał od Twojego stanu zdrowia (objawów klinicznych choroby COVID-19) i decyzji lekarza podstawowej opieki zdrowotnej albo lekarza sprawującego opiekę nad pacjentem w szpitalu albo w izolatorium.

2. Jeśli zostałeś skierowany do izolacji w warunkach domowych bo rozpoznano u Ciebie zakażenie koronawirusem wywołującym chorobę COVID-19, to w siódmej dobie otrzymasz na swój telefon wiadomość tekstową o konieczności skontaktowania się z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej w 8-10 dobie. Lekarz zdecyduje o tym, jak długo potrwa Twoja izolacja. Może to załatwić za pomocą teleporady, ale może też zdecydować o konieczności wizyty domowej.

3. Jeśli lekarz POZ nie zdecyduje o przedłużeniu izolacji, koniec izolacji następuje po 10 dniach od daty uzyskania pierwszego dodatniego wyniku testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 – w przypadku pacjenta bez objawów klinicznych.

4. Jeśli wystąpiły objawy infekcji, izolacja powinna kończyć się po 3 dniach bez gorączki oraz bez objawów infekcji ze strony układu oddechowego, ale nie wcześniej niż po 13 dniach od dnia wystąpienia objawów.

5. W szczególnych sytuacjach w przypadku osób wykonujących zawód medyczny lub sprawujących opiekę nad osobami przebywającymi w domach pomocy społecznej, lub przypadkach uzasadnionych klinicznie (jeśli podjęto decyzję o testowaniu) zakończenie izolacji następuje po uzyskaniu dwukrotnie ujemnego wyniku tego testu z próbek pobranych w odstępach co najmniej 24-godzinnych. Dotyczyć to będzie osób, które otrzymały wcześniej pozytywny wynik testu. Wykonanie testu nie jest warunkiem powrotu pracownika medycznego do pracy.

6. W przypadku osób, które mają słabą odporność (np. choroby przewlekłe) izolacja może zostać przedłużona do 20 dni.

7. Jeśli się gorzej czujesz, powinieneś skontaktować się z lekarzem.

Skorzystaj z formularza teleporady

Do czego masz prawo w izolatorium

Jeśli jesteś w izolatorium, masz prawo do:

- wizyty pielęgniarzkiej – nie rzadziej niż dwa razy na dobę, w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych; w ramach wizyty jest dokonywana ocena stanu ogólnego i pomiar temperatury ciała osoby izolowanej oraz w razie potrzeby, w porozumieniu z lekarzem, zlecenie lub zmiana zleceń przez lekarza leków,
- porady lekarskiej – w sytuacji pogorszenia stanu zdrowia lub potrzeby podjęcia decyzji o wypisaniu z izolatorium,
- transportu do szpitala z powodu pogorszenia stanu zdrowia

<https://koronawirusunas.pl/województwo-warminsko-mazurskie>

<https://tko.pl/raport-koronawirus>

Lista szpitali zakaźnych w województwie warmińsko-mazurskim

Elbląg, Szpital miejski św. Jana Pawła, ul. Żeromskiego 22

Giżycko, „Szpital Giżycki” Sp. z o. o., ul. Warszawska 41

Ostróda, Szpital w Ostródzie S.A., ul. Jagiełły 1

Olsztyn, Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. prof. dr Stanisława Popowskiego, ul. Żołnierska 18A

Pisz, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy, ul. Sienkiewicza 2

Zasady diagnostyki

Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie jest jednym z dziewięciu laboratoriów w województwie warmińsko-mazurskim, w którym od 25.02.2020 r. jest prowadzona diagnostyka w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19.

Właściwy materiał, prawidłowo pobrany i odpowiednio przesłany do laboratorium jest kluczowym elementem diagnostyki laboratoryjnej SARS-CoV-2. Nieprzestrzeganie tych zasad może prowadzić do uzyskania fałszywych wyników badania.

Materiałami zalecanymi do badań są wymazy z nosogardzieli, wymazy z gardła i błon śluzowych nosa, płwocina, aspiraty tchawicze lub BAL (popłuczyny oskrzelikowo-pęcherzykowe). Materiał po pobraniu powinien zostać zapakowany w pojemnik transportowy i niezwłocznie dostarczony do laboratorium, transportowany w temperaturze 2°C-8°C.

Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych (LBEK) nie wykonuje badań prywatnych w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2. Badania wykonywane są wyłącznie na zlecenie szpitali i decyzji Inspektorów Sanitarnych. Laboratorium przyjmuje próbki do badań w kierunku SARS-CoV-2 całodobowo codziennie. Odbywa się to w Sekretariacie Technicznym LBEK. Do każdej próbki należy dołączyć prawidłowo wypełnione zlecenie na badanie, które oprócz danych pacjenta powinno zawierać dane jednostki kierującej, lekarza zlecającego/inspektora sanitarnego i osoby pobierającej materiał kliniczny oraz datę i godzinę pobrania. Papierowe skierowania na badania należy umieścić w oddzielnej kopercie i dostarczyć do laboratorium wraz z pobraną próbką. Dostarczona próbka zostaje zarejestrowana, nadaje się jej kod, a następnie jest transportowana do Oddziału Wirusologiczno-Serologicznego. Tutaj rozpoczyna się badanie próbki.

Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) podstawową techniką stosowaną w potwierdzaniu zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 są metody molekularne, wykrywające materiał genetyczny wirusa w wydzielinach i wydalinach chorej osoby, zwłaszcza z gardła i błon śluzowych nosa. Badanie te należy wykonywać w laboratoriach 2 klasy bezpieczeństwa biologicznego (BSL-2), które posiadają odpowiednią infrastrukturę i doświadczenie w molekularnej diagnostyce zakażeń wirusowych.

Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych prowadzi diagnostykę wykrywania materiału genetycznego koronawirusa SARS-CoV-2 techniką biologii molekularnej Real Time PCR. Procedura wykonania badania jest czasochłonna i wieloetapowa obejmująca etap przedanalizy, czyli pobranie próbki od pacjenta i dostarczenie do laboratorium. Etap analityczny obejmuje izolację materiału genetycznego wirusa z dostarczonego materiału klinicznego, a następnie amplifikację, czyli namnożenie kwasów nukleinowych wirusa w specjalistycznym sprzęcie laboratoryjnym i analizę uzyskanych danych.

Badanie Real Time PCR charakteryzuje się wysoką czułością i swoistością.

Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych do diagnostyki wirusologicznej zatrudnia wykwalifikowany personel z wieloletnim doświadczeniem oraz posiada wyspospecjalistyczne wyposażenie badawcze (m.in. trzy termocyklery CFX96Dx firmy BioRad oraz dwa analizatory GeneXpert firmy Cepheid), gwarantujące wysoką jakość badań. Testy diagnostyczne są w pełni wiarygodne i posiadają certyfikat CE IVD.

NIZP-PZH w Warszawie pełni funkcję krajowego laboratorium centralnego i zgodnie z wytycznymi ECDC prowadzi weryfikację wyników badań laboratoryjnych w kierunku COVID-19 w Polsce. WNSSE w Olsztynie Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych poddało się weryfikacji wyników badań testów molekularnych w kierunku COVID-19 w NIZP-PZH (wysłało kilkakrotnie próbki dodatnie i ujemne w kierunku SARS-CoV-2 do weryfikacji). LBEK przeszło pozytywną weryfikację.

Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych wykonuje średnio miesięcznie ok. 4,5 tysiąca badań próbek w kierunku SARS-CoV-2.

Diagnostyka genetyczna COVID-19 umożliwia ostateczne rozpoznanie infekcji koronawirusem SARS-CoV-2 nawet przed wystąpieniem pierwszych objawów klinicznych oraz u pacjentów, u których zakażenie przebiega bezobjawowo lub skąpo objawowo.

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezin

Laureaci dziewięciu edycji konkursu „Eko-Sołectwo”

Edycja	Rok	Liczba sołectw biorąca udział w konkursie	Laureaci			Ogółem zebrane elektrośmieci
			Imię i nazwisko	Gmina	Sołectwo	
I	2011	40	Piotr Dusyn	Miłki	Miłki	67 319
			Jan Krajewski	Iłowo-Osada	Iłowo-Wieś	
			Krystyna Ozga	Świątki	Kalisty	
II	2012	53	Marcin Furtak	Węgorzewo	Stulichy	96 700
			Wiesława Herbatowicz	Budry	Więcki	
			Elżbieta Rodak	Dobre Miasto	Swobodna	
III	2013	29	Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	63 219
			Urszula Raszkowska	Purda	Butryny	
			Wiesława Herbatowicz	Budry	Więcki	
IV	2014	25	Anna Erber	Morąg	Królewo	73 000
			Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	
			Dagmar Zajko	Sorkwity	Choszczewo	
V	2015	66	Anna Erber	Morąg	Królewo	115 380
			Bożena Ślubowska	Purda	Przykop	
			Bożena Pupek	Piecki	Krutyński Piecek	
VI	2016	36	Anna Erber	Morąg	Królewo	124 208
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Anna Kowal	Miłki	Jagodne Wielkie	
VII	2017	28	Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	125 770
			Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
VIII	2018	24	Mirosław Antoniak	Giżycko	Bystry	125 840
			Tadeusz Woźniak	Korsze	Glitajny	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
IX	2019	58	Woźniak Tadeusz	Korsze	Glitajny	255 070
			Antoniak Mirosław	Giżycko	Bystry	
			Szczurowska Katarzyna	Morąg	Maliniak	
			Anna Erber	Morąg	Królewo	
			Kazimierz Rutkowski	Srokowo	Jegławki	
Razem						1 046 506

MILION KG!

Dofinansowano ze środków
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

fot. pixabay.com

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezina

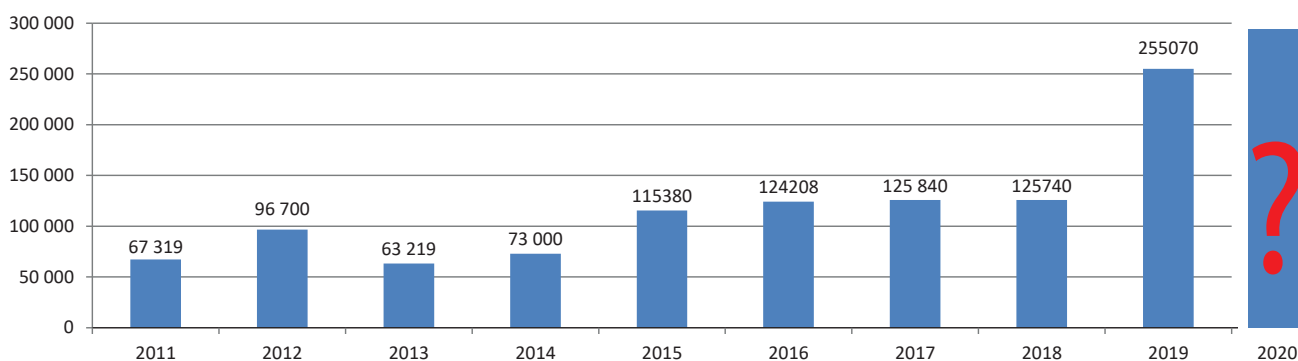
KONKURS „EKO-SOŁECTWO” MILION ZEBRANYCH ELEKTROŚMIECI NA WARMII I MAZURACH

Firma INTER-PRIM Sp. z o.o. w Olsztynie, wydawca PULSU REGIONU Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jest pomysłodawcą i organizatorem corocznego konkursu pod nazwą: EKO-SOŁECTWO. Konkurs po raz pierwszy zorganizowany został w 2011 roku i jest corocznie kontynuowany. Tegoroczna, dziesiąta już kampania jest edycją jubileuszową.

Konkurs polega na zbiorze zalegających w naszym województwie elektrośmieci i elektrołomu, są to np.: lodówki, pralki, lamy chłodnicze, odkurzacze, mikrofalówki, suszarki, kosiarki, itd. Głównymi beneficjentami i adresatami są sołtysi z naszego regionu. Konkurs wpisuje się w działania priorytetowe Samorządu Warmińsko-Mazurskiego dotyczące ochrony środowiska na terenie Warmii i Mazur, stąd też ponownie został objęty Honorowym Patronatem Marszałka Gustawa Marka Brzezina.

PULS REGIONU, jako jedyna gazeta w regionie, kolportowany jest do wszystkich sołtysów z województwa warmińsko-mazurskiego już od 10 lat. To ponad 2.350 sołtysów – do wszystkich magazynów dociera bezpośrednio, imiennie poprzez Poczta Polska. W 2019 roku zebrano rekordową ilość elektrośmieci 255.070 kg. W 2018 roku było to niewiele ponad 125.000. Przez 10 lat funkcjonowania konkursu zebrano ponad milion elektrośmieci!

W poszczególnych latach zebrano kg:

Finaliści IX Konkursu i zebrane kilogramy:

- 1 miejsce** – Tadeusz Woźniak, 41 500 kg
sołectwo Glitajny, gmina Korsze
- 2 miejsce** – Mirosław Antoniak, 26 500 kg
sołectwo Bystry, gmina Giżycko
- 3 miejsce** – Katarzyna Szczurowska, 21 340 kg
sołectwo Maliniak, gmina Morąg
- 4 miejsce** – Anna Erber, 18 490 kg
sołectwo Królewó, gmina Morąg
- 5 miejsce** – Kazimierz Rutkowski, 9 240 kg
sołectwo Jegławki, gmina Srokowo

Dofinansowano ze środków
Samorządu Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Warto zbierać

Relacja sołtysa z Bystrego, gmina Giżycko — uczestnika konkursu EKO - SOŁECTWO

Nasza przygoda ze zbieraniem eko śmieci rozpoczęła się 5 lat temu. Wziąłem udział w konkursie, mając nadzieję, że angażuję się w coś istotnego. Wiem, że powiedzenie: „zależy mi na dobru sołectwa i gminy” brzmi jak wyświechtany slogan, ale cóż... tak właśnie jest. Trzeba jednak zaznaczyć, że takie przedsięwzięcie jak zbiórka elektrośmieci potrzebuje czegoś więcej niż zaangażowanie jednego sołtysa. Do tego potrzebni są ludzie, którzy patrzą nieco szerzej, potrzebni są ludzie, którym zależy.

5 lat temu udało nam się zająć 16 miejsce. Mimo tego, że daleko nam było do podium, to już nosiło znamiona sukcesu. Udało nam się zorganizować i zebrać sporo elektrośmieci. Może nie tak wiele jak ci z pierwszego miejsca, ale nadal sporo. Kolejna edycja zaowocowała drugim miejscem. To pokazuje jak wielki płomień udało nam się rozpałić tym przedsięwzięciem. Następnego roku, umocniliśmy naszą pozycję, udowadniając że ludziom z naszego sołectwa naprawdę zależy, a ich zaangażowanie nie maleje. W zeszłorocznej edycji sięgnęliśmy po złoto. Cieszę się, że z roku na rok ta chęć „zbieractwa” cały czas rośnie, a ludzi którzy chcą nam pomóc, stale przybywa.

W okresie zimowym udało mi się namówić Szkołę Podstawową w Bystrym do udziału w konkursie „Zbieraj z klasą” i tym razem zajęliśmy III miejsce na tle całej Polski. To naprawdę spore osiągnięcie, które wiele o nas mówi.

Często mówi się, że w konkursach i zawodach bierze się udział dla jakichś wyższych idei a nie dla laurów i nagród, ale te nagrody były dla nas niezwykle cenne. Nie ze względu na swoją wartość pieniężną, ale dlatego, że dzięki nim mogliśmy zrealizować wiele dobrego. Fundusze z wygranych pozwoliły na zakup wielu nagród dla dzieci. Zeszłoroczną wygraną przeznaczyliśmy na organizację wycieczki do Warszawy dla dzieci z naszego sołectwa. Spora część dzieci pierwszy raz miała okazję zobaczyć jak wygląda stolica. Pojechaliśmy do Centrum Kopernika oraz odwiedziliśmy nasz Stadion Narodowy.

Ten uśmiech na twarzy dziecka był dla nas największą nagrodą, podobnie jak atmosfera radości podekscytowania i wspomnienia z wycieczki. Dla takich chwil, naprawdę warto się starać. Chociaż oficjalne podziękowania, dyplom i kwiaty za wygrane miejsca też są bardzo przyjemne. Warto dodać, że dzięki wspomnianemu III miejscu w Polsce, dzieciaki mogły już odwiedzić Warszawę dwukrotnie.

Chcę w tym miejscu podziękować wszystkim, którzy wspierają nasze ekozbieractwo. Nie sposób wymienić każdego z imienia i nazwiska. Cieszę się, że coraz więcej osób angażuje się w naszą akcję, że jest cała masa ludzi, którzy aż kipią od pozytywnej energii. To wszystko sprawia, że ja sam czuję większy sens w tym co robię. Wspominałem wcześniej, że cieszymy się z wszelkich nagród i wiemy jak je spożytkować, ale każde z nas zbiera ekośmieci bezinteresownie, poświęcając własny czas, siłę czy chociażby paliwo, potrzebne na przewiezienie jakiejś partii złomu. Proboszcz Bystrego ks. Mirosław Sorbaj zaadaptował na naszą zbiórkę pomieszczenie gospodarcze, które równie dobrze mógł wykorzystać jako garaż, albo cokolwiek innego. Ludzie są pomocni w przedsięwzięciu, które jest szczere, które może się przysłużyć jakiemuś większemu dobru. Ja sam staram się poświęcać tej akcji tyle czasu i energii ile tylko mogę. Moja żona Regina śmieje się, że zbieranie eko złomu stało się już moim nowym hobby. Nasze podwórka są nieco czystsze, a w naszym domach jest więcej miejsca, bo niepotrzebny ekozłom może wyładować gdzie indziej.

Chcę też podziękować również Wam [Pulsowi Regionu], za zorganizowanie tego konkursu. Za to, że z tego współzawodnictwa wynika sporo dobrego. Wiadomo, że w tym wszystkim towarzyszy nam ciekawość kto zbierze więcej, kto wygra, kto zwiezie więcej ton, skłamałbym mówiąc, że takie myśli mi nie towarzyszą. Ale tak naprawdę chodzi o coś wiele większego niż poczucie wygranej w konkursie. Wiele osób myśli podobnie i to napawa mnie radosnym optymizmem na przyszłość.

Sołtys Bystrego Mirosław Antoniuk

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezin

KONKURS „EKO – SOŁECTWO”

Redakcja Pulsu Regionu Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w 2021 roku zorganizuje po raz **JEDENASTY** konkurs zbiórki elektrośmieci.

Zbieramy: lodówki, zamrażarki, roboty kuchenne, pralki, Kuchenki, czajniki, tostery, zmywarki, suszarki, żelazka, odkurzacze, telewizory, radia, komputery, laptopy, drukarki, monitory, telefony, maszyny do szycia, golarki, zabawki elektryczne, baterie, silniki elektryczne, dojarki, akumulatory itd.

Zapraszamy sołtysów do udziału w akcji edukacyjnej!

UDZIAŁ W KONKURSIE NALEŻY ZGŁOSIĆ DO DNIA **31.07.2021 R. LISTEM LUB MAILEM Z DANymi SOŁTYSA, PEŁNYM ADRESEM, TELEFONEM KONTAKTOWYM ORAZ MIEJSCEM ZBIÓRKI.**

MINIMALNA WAGA ODPADÓW = 500 KG.
(PROSIMY O INFORMACJĘ O KAŻDYM ODBIORZE ELEKTROŚMIECI)

ZA PRZEKROCZENIE 40 TON DODATKOWA PREMIA W WYSOKOŚCI 1.000 zł!

Elektrośmieci odbierać będzie firma Remondis Electrorecycling Sp. z o.o.

Instytucje wspierające:

Samorząd Wojewódzki,

**Remondis Electrorecycling Sp. z o.o, Organizacja Odzysku Electro-System,
W-MIRol w Olsztynie, W-MODR w Olsztynie,**

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Serdecznie zapraszamy wszystkich sołtysów do udziału w XI konkursie „Eko-Sołectwo” 2021 roku.

Nagrody w 2021 roku:

I miejsce	– 3 000 zł
II miejsce	– 2 000 zł
III miejsce	– 1 000 zł
IV – V miejsce	– po 500 zł

 ELECTRO-SYSTEM
ORGANIZACJA ODZYSKU SEiE S.A.

WFOŚiGW
W OLSZTYNIE

Korzystamy z dofinansowania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

PATRONAT HONOROWY

Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzezina

SOŁTYSIE

**TWOJE SOŁECTWO MOŻE UCZESTNICZYĆ
W OCZYSZCZANIU TWOJEGO OTOCZENIA
Z NIEBEZPIECZNYCH ELEKTROŚMIECI**

**Zapraszamy wszystkich sołtysów
na XI edycję konkursu**

EKO-SOŁECTWO 2021

**ZBIERAMY ELEKTROŚMIECI
Z WARMII I MAZUR**

tel. 89 535 48 90

kom. 502 153 565

jolanta.grochowska@gmail.com

tel. 89 535 48 92

fax 89 535 48 91

interprim@tlen.pl

Zgłoszenia tylko listownie lub e-mailem

